

ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΠΑΙΓΝΙΩΝ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

ΑΓΟΡΑ ΚΑΖΙΝΟ

- › Σημερινή Κατάσταση
- › Οι Εξελίξεις με μια ματιά

Δρ. Δημήτρης Ντζανάτος
Πρόεδρος ΕΕΕΠ

Σεπτέμβριος 2023

Αγορά καζίνο: Ιχνηλάτηση των προβλημάτων και στρατηγική λύσεων

Η νόμιμη και θεσμοθετημένη αγορά των τυχερών παιγνίων, είναι σημαντική για δημόσια έσοδα και απασχόληση και δυναμική στην ανάπτυξη της. Περιλαμβάνει τον ΟΠΑΠ με τα δίκτυα (Πρακτορεία, Vlt's) και τις θυγατρικές του (Λαχεία, Ιππόδρομος), τις διαδικτυακές εταιρίες και τα καζίνο.

Πιο συγκεκριμένα τα εν λειτουργία 10 Καζίνο :

- Αποδίδουν το 6% περίπου των εσόδων της αγοράς,
- στο σύνολό τους, οι επιχειρήσεις που τα λειτουργούν είναι προβληματικές, σε ένα ή περισσότερα επίπεδα.

Η ΕΕΕΠ έχει στρατηγική για τα καζίνο η οποία στηρίζεται στη αρχή της **Βιωσιμότητας**. Τα καζίνο πρέπει να βοηθηθούν, να εξυγιανθούν, να ανακάμψουν και να αναπτυχθούν. Στα πλαίσια αυτής της στρατηγικής, εκπονήθηκε μία μελέτη που παρουσιάζει και αναλύει τα χρηματοοικονομικά δεδομένα του κλάδου.

Τα προβλήματα βιωσιμότητας των καζίνο είναι λογικό να δημιουργούν εσωστρέφεια στις επιχειρήσεις και πολλές φορές επιλογή λανθασμένων στρατηγικών. Από την δική τους πλευρά ορισμένα ΜΜΕ επειδή συγκρούονται οι εργαζόμενοι με τις διοικήσεις ή οι επιχειρήσεις μεταξύ τους και για πλήθος άλλων λόγων, αντιλαμβάνονται μέρος μόνο των προβλημάτων με αποτέλεσμα να υπερ τονίζουν τα προβλήματα των καζίνο. Η πληροφόρηση έτσι γίνεται **αποσπασματική** και κυρίως δεν προσφέρει διέξοδο. Με ορατό αποτέλεσμα η αγορά των παιγνίων να δυσφημείται συνολικά.

Από την δική της πλευρά η Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (ΕΕΕΠ), λειτουργεί στην ουσία από το 2014 και εποπτεύει όλη την αγορά. Είναι Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή που έχει επιτελέσει και επιτελεί σημαντικό έργο. Έχει όμως τις δικές της παθογένειες και αδυναμίες. Αν δεν αντιμετωπιστούν, δεν θα μπορέσει να κάνει όλα αυτά που πρέπει να κάνει. Το πιο βασικό της πρόβλημα είναι η **στελέχωση**. Στο τέλος του 2014 απασχολούσε 170 δημόσιους υπάλληλους, ενώ σήμερα, με πολλαπλάσια καθήκοντα και ένα φιλόδοξο στρατηγικό σχεδιασμό, απασχολεί περίπου 40.

Πιστεύω πως δεν μπορούν να αποτελούν μέρος της λύσης, οι αντιπαραθέσεις και η επίρριψη ευθυνών σε τρίτους. Αντιθέτως πιστεύω πως λύση είναι μόνο η σοβαρή, επιστημονικά τεκμηριωμένη μελέτη των προβλημάτων, ο σχεδιασμός δράσεων και η υλοποίησή των σχεδιασμών. Έχουμε υποχρέωσή ως ΕΕΕΠ να συμβάλλουμε στην επίλυση του προβλήματος των καζίνο και πιστεύω βαθιά ότι υπάρχει λύση. Στη συνέχεια, εμφανίζεται μία σύνοψη των αποτελεσμάτων της μελέτης, η οποία στηρίχθηκε στις οικονομικές καταστάσεις των χρήσεων 2014-2021, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις των ορκωτών ελεγκτών, όπου αυτές υφίστανται.

Σημερινή κατάσταση της αγοράς τυχερών παιγνίων

21. Μερίδιο του Κλάδου των Καζίνο σε Κρίσιμα Μεγέθη της Αγοράς Παιγνίων

Αρ.	Πάροχος	Έσοδα από παίγνια (GGR)		Δικαιώματα και φόρος παικτών			Άμεσα απασχολούμενοι	
		Ποσά	% στο σύνολο	Ποσά	% στο σύνολο	% στο GGR	Αριθμός	% στο σύνολο
1	ΟΠΑΠ (Πρακτορεία και VLT's)	1,294,915,907	55.1%	233,459,828	31.4%	18.0%	23,185	76.5%
2	Λαχεία	111,712,865	4.8%	40,103,353	5.4%	35.9%	1,190	3.9%
3	Ιππόδρομος	8,598,870	0.4%	1,559,803	0.2%	18.1%	55	0.2%
4	Διαδικτυακές Εταιρίες	742,250,661	31.6%	422,096,640	56.8%	56.9%	2,000	6.6%
5	Καζίνο	190,757,049	8.1%	45,957,145	6.2%	24.1%	3,881	12.8%
	Σύνολα	2,348,235,352	100.0%	743,176,769	100.0%	31.6%	30,311	100.0%

Σημειώσεις

1. Πηγή αναφορικά με τα ποσά του GGR, των δικαιωμάτων και των Φόρων Παικτών, είναι το Ενημερωτικό Δελτίο της ΕΕΕΠ.
2. Ο μέσος όρος του απασχολούμενου προσωπικού για τα καζίνο (αρ.5) είναι αυτός του έτους 2021, όπως προκύπτει από τις οικονομικές τους καταστάσεις.
3. Τα δεδομένα για το απασχολούμενο προσωπικό των παρόχων (αρ.1-4) αφορούν το 2022, προέκυψαν από προφορική ενημέρωση και εκτιμήσεις των παρόχων, δεν έχουν ελεγχθεί, αλλά εκτιμάται ότι πιθανές διαφορές δεν αλλοιώνουν τη συνολική εικόνα.
4. Το χαμηλό ποσοστό δικαιωμάτων επί των εσόδων για την ΟΠΑΠ Α.Ε., προέκυψε από ρήτρα της σύμβασης παραχώρησης που ενεργοποιήθηκε από το 2020.
5. Οι συνολικές δημοσιονομικές επιβαρύνσεις για τις διαδικτυακές εταιρίες (57% επί του GGR), είναι ένα ζήτημα που απασχολεί την ΕΕΕΠ, στα πλαίσια της πολιτικής της για βιώσιμες επιχειρήσεις στον κλάδο και αναμένεται να υποβάλλει προτάσεις

- Το μερίδιο των δέκα καζίνο στα έσοδα από παίγνια, της συνολικής αγοράς τυχερών παιγνίων, κυμαίνεται στο 8,1%
- Στα έσοδα από «δικαιώματα» και «φόρους παικτών» που εισπράττει το δημόσιο μέσω της ΕΕΕΠ, μόνο ποσοστό της τάξης του 6,2% προέρχεται από τα καζίνο.
- Στο επίπεδο της απασχόλησης εργαζόμενων, η συμμετοχή της αγοράς των καζίνο είναι πιο σημαντική και ανέρχεται σε ένα ποσοστό της τάξης του 12,8%.

Ένας μη ευκαταφρόνητος τζίρος

22. Έσοδα από Παίγνια των Καζίνο (Gross Gaming Revenue) διαχρονικά

Αρ.	Καζίνο	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Σύνολο	Μέσος Όρος έτη	Μέσος Όρος βετίας	% στο σύνολο
1	Καζίνο Θεσσαλονίκης	73,339,000	73,085,000	72,035,000	69,974,000	72,457,000	71,349,000	27,835,000	37,128,000	497,202,000	72,039,833	62,150,250	28.5%
2	Καζίνο Θράκης	5,443,024	6,772,240	6,700,539	7,099,098	7,103,755	6,088,617	4,325,784	724,097	44,257,155	6,534,546	5,532,144	2.5%
3	Καζίνο Κέρκυρας	4,279,386	4,199,809	5,205,024	5,077,845	5,390,606	4,782,936	1,320,407	1,255,481	31,511,495	4,822,601	3,938,937	1.8%
4	Καζίνο Λουτρακίου	63,892,385	58,808,627	57,004,640	54,872,342	52,369,210	61,365,291	17,242,736	27,932,799	393,488,029	58,052,082	49,186,004	22.6%
5	Καζίνο Πάρνηθας	91,144,071	86,297,265	85,575,365	82,360,245	82,938,095	74,612,503	27,518,745	28,242,265	558,688,554	83,821,257	69,836,069	32.1%
6	Καζίνο Πόρτο Καρράς	1,757,634	1,753,562	2,058,457	2,144,302	1,083,554	776,412	118,313	793,691	10,485,925	1,595,654	1,310,741	0.6%
7	Καζίνο Ρίο	13,648,632	13,018,015	11,951,203	10,152,046	8,954,553	8,700,235	2,895,732	740,823	70,061,239	11,070,781	8,757,655	4.0%
8	Καζίνο Ρόδου	19,442,409	19,534,536	19,928,507	20,300,826	16,939,980	17,088,053	4,796,684	8,127,347	126,158,342	18,872,385	15,769,793	7.2%
9	Καζίνο Σύρου	1,042,245	1,101,455	1,117,330	1,205,848	877,460	1,099,521	377,167	387,596	7,208,621	1,073,976	901,078	0.4%
10	Καζίνο Φλώρινας						498,473	1,444,981	2,016,520	3,959,974		1,319,991	0.2%
	Σύνολο	273,988,787	264,570,508	261,576,065	253,186,552	248,114,213	246,361,042	87,875,549	107,348,618	1,743,021,334	257,883,116	218,702,661	100.0%
	Ετήσια μεταβολή		-3.4%	-1.1%	-3.2%	-2.0%	-0.7%	-64.3%	22.2%				
	Μεταβολή από την έναρξη		-3.4%	-4.5%	-7.6%	-9.4%	-10.1%	-67.9%	-60.8%				

Σημειώσεις

1. Τα δεδομένα στις οικονομικές καταστάσεις του Καζίνο Θεσσαλονίκης αποτυπώνονται σε χιλ. € και προσαρμόστηκαν σε € για λόγους συγκρισιμότητας .
2. Το Καζίνο Φλώρινας λειτούργησε μόνο για ένα τμήμα της περιόδου που εξετάζεται και ως εκ τούτου υπολογίστηκε μέσος όρος για το διάστημα λειτουργίας του.
3. Τα δεδομένα για τα έτη 2020 και 2021 έχουν επηρεαστεί σημαντικά από τις επιπτώσεις της πανδημίας αλλά επέδρασαν σε όλο τον κλάδο.

- Ο συνολικός μέσος τζίρος 8ετίας από τυχερά παίγνια για τα καζίνο, μετά την αφαίρεση των κερδών των παιχτών, είναι της τάξης των 219 εκ. €, καθόλου ευκαταφρόνητος.
- Στην εξαετία 2014-2019, το αντίστοιχο ποσό είναι 258 εκ. € και εκφράζει πιο αντιπροσωπευτικά το τζίρο του κλάδου.
- Η εξέλιξή του στην περίοδο 2014-2019 δείχνει πως ακολουθεί μία ήπια πτωτική τάση.
- Τα καζίνο που αντλούν την πελατεία τους από τις δύο μεγαλύτερες πόλεις της χώρας (Πάρνηθας, Λουτρακίου, Θεσσαλονίκης), καλύπτουν ποσοστό της τάξης του 83,2% του ως άνω εξεταζόμενου συνολικού τζίρου.
- Έξι καζίνο (Θράκη, Κέρκυρα, Πόρτο Καρράς, Ρίο, Ρόδος, Σύρος) έχουν ένα συνολικό μερίδιο που ανέρχεται σε ποσοστό 16,6%.
- Τρία Καζίνο (Πόρτο Καρράς, Σύρος, Φλώρινα) έχουν μερίδιο συνολικά 1,2% και το καθένα κάτω από 1%.

Κεφαλαιακή επάρκεια των καζίνο

23. Τα ίδια κεφάλαια των επιχειρήσεων καζίνο διαχρονικά

Αρ.	Καζίνο	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Μέσος όρος 8ετίας	% στο σύνολο για 2021
1	Καζίνο Θεσσαλονίκης	-219,720,000	-253,656,000	-252,114,000	-295,689,000	771,000	9,434,000	2,008,000	-3,562,000	-126,566,000	0.6%
2	Καζίνο Θράκης	2,055,268	-810,804	-33,482,788	-33,617,428	-35,250,601	-36,937,067	-161,722,371	-163,461,556	-57,903,418	29.4%
3	Καζίνο Κέρκυρας	-3,369,451	-16,391,916	-15,633,704	-15,431,277	-15,152,203	-14,277,856	-15,104,911	-15,262,943	-13,828,033	2.7%
4	Καζίνο Λουτρακίου	-64,457,978	-82,764,205	-100,088,197	-39,701,109	-61,994,138	-69,089,384	-182,859,781	-199,198,031	-100,019,103	35.8%
5	Καζίνο Πάρνηθας	85,182,039	82,883,209	81,565,694	66,045,885	62,334,020	62,143,865	49,293,558	39,437,527	66,110,725	-71%
6	Καζίνο Πόρτο Καρράς	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0%
7	Καζίνο Ρίο	-35,370,419	-94,700,561	-94,856,668	-98,199,123	-101,765,072	-104,779,189	-198,192,256	-218,388,980	-118,281,533	39.2%
8	Καζίνο Ρόδου	11,321,616	6,408,069	6,625,674	3,530,662	2,971,219	619,455	-804,186	1,953,184	4,078,212	-0.4%
9	Καζίνο Σύρου	-717,358	-197,567	-253,700	-270,136	58,478	686,805	751,403	1,768,741	228,333	-0.3%
10	Καζίνο Φλώρινας					0	0	0	0	0	0.0%
	Σύνολα	-225,076,282	-359,229,775	-408,237,688	-413,331,526	-148,027,298	-152,199,371	-506,630,544	-556,714,058	-346,180,818	100.0%
	Ετήσια μεταβολή		59.6%	13.6%	1.2%	-64.2%	2.8%	232.9%	9.9%		
	Μεταβολή από την έναρξη		59.6%	81.4%	83.6%	-34.2%	-32.4%	125.1%	147.3%		

Σημειώσεις

1. Τα δεδομένα στις οικονομικές καταστάσεις του Καζίνο Θεσσαλονίκης αποτυπώνονται σε χιλ. € και προσαρμόστηκαν σε € για λόγους συγκρισιμότητας .
2. Για το Καζίνο Πόρτο Καρράς εμφανίζονται μηδενικά ίδια κεφάλαια, επειδή οι καταστάσεις εμφανίζουν κυρίως τη λειτουργία του ξενοδοχείου και τα μεγέθη του καζίνο είναι πολύ μικρά και δεν ήταν εφικτό να διαχωριστούν
3. Για το Καζίνο Φλώρινας δεν εμφανίζονται ίδια κεφάλαια, επειδή δεν προκύπτουν από τα δεδομένα που λάβαμε και το ζήτημα, λόγω «σημαντικότητας», δεν ερευνήθηκε σε αυτή τη φάση.

- Τα συνολικά ίδια κεφάλαια του κλάδου στο 2021, ήταν αρνητικά για το ποσό των 560 εκ. € περίπου.
- Τα πέντε από τα δέκα καζίνο είχαν αρνητικά ίδια κεφάλαια ποσού περίπου 600 εκ. €. Το 99% αυτού του ποσού αφορά το Καζίνο Λουτρακίου και τα Καζίνο Ρίο, Κέρκυρας και Θράκης.
- Το μόνο Καζίνο με σχετικά υψηλή κεφαλαιακή επάρκεια είναι αυτό της Πάρνηθας. Προέρχεται κυρίως από παλαιότερες επενδύσεις του δημοσίου, ενώ στην περίοδο 2014 – 2021, μειώθηκε από 85 εκ. € σε 39 εκ. € περίπου.
- Για δύο Καζίνο (Πόρτο Καρράς, Φλώρινα) δεν εμφανίζονται ίδια κεφάλαια, ενώ στα δύο καζίνο που εμφανίζονται θετικά (Ρόδος, Σύρος) το συνολικό ποσό είναι μόνο 3,7 εκ. €.
- Σε μέσους όρους 8ετίας, τα πέντε καζίνο (Θεσσαλονίκη, Ρίο, Λουτράκι, Θράκη, Κέρκυρα) είχαν αρνητικά ίδια κεφάλαια, τα δύο θετικά (Ρόδος, Σύρος) και για δύο δεν εμφανίζονται κεφάλαια (Πόρτο Καρράς, Φλώρινα).

«Καταστροφικά» ζημιογόνα αποτελέσματα

24. Αποτελέσματα πριν τους φόρους διαχρονικά για τις επιχειρήσεις καζίνο

Αρ.	Καζίνο	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Σύνολο	Μέσος Όρος δετίας	Μέσος Όρος δετίας	% στο σύνολο
1	Καζίνο Θεσσαλονίκης	-12,739,000	-34,009,000	1,648,000	-43,850,000	-7,729,000	9,056,000	-10,346,000	-5,563,000	-103,532,000	-14,603,833	-12,941,500	27.6%
2	Καζίνο Θράκης	-3,948,236	-2,866,072	-10,671,984	-134,640	-1,633,173	-1,686,466	-1,451,865	-1,739,185	-24,131,622	-3,490,095	-3,016,453	6.4%
3	Καζίνο Κέρκυρας	-466,365	-22,465	758,212	235,589	270,203	623,697	-827,055	-220,837	350,979	233,145	43,872	-0.1%
4	Καζίνο Λουτρακίου	-19,897,990	-18,306,228	-17,323,991	57,631,123	-22,488,980	-7,095,246	-114,792,077	-16,338,250	-158,611,639	-4,580,219	-19,826,455	42.3%
5	Καζίνο Πάρνηθας	3,719,722	1,580,949	1,350,576	-6,028,591	-2,618,499	392,426	-12,378,841	-15,196,629	-29,178,887	-267,236	-3,647,361	7.8%
6	Καζίνο Πόρτο Καρράς	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0%
7	Καζίνο Ρίο	-2,862,495	-14,343,109	-156,108	-3,342,454	-3,565,949	-3,014,117	-2,140,302	-17,926,457	-47,350,992	-4,547,372	-5,918,874	12.6%
8	Καζίνο Ρόδου	-3,080,430	467,812	217,605	560,740	-559,443	-2,351,764	-2,036,630	-35,569	-6,817,680	-790,913	-852,210	1.8%
9	Καζίνο Σύρου	-1,750,971	-676,151	-392,550	-444,285	-824,757	-127,110	-215,902	-109,562	-4,541,290	-702,638	-567,661	1.2%
10	Καζίνο Φλώρινας					-127,040	-667,093	-544,592	85,971	-1,252,754	-132,356	-417,585	0.3%
	Σύνολα	-41,025,766	-68,174,265	-24,570,240	4,627,481	-39,276,640	-4,869,673	-144,733,264	-57,043,519	-375,065,885	-28,881,517	-47,144,226	100.0%
	Ετήσια μεταβολή		66.2%	-64.0%	-118.8%	-948.8%	-87.6%	2872.1%	-60.6%				
	Μεταβολή από την έναρξη		66.2%	-40.1%	-111.3%	-4.3%	-88.1%	252.8%	39.0%				

Σημειώσεις

1. Τα δεδομένα για τα έτη 2020 και 2021 έχουν επηρεαστεί σημαντικά από τις επιπτώσεις της πανδημίας αλλά επέδρασαν σε όλο τον κλάδο.
2. Τα δεδομένα στις οικονομικές καταστάσεις του Καζίνο Θεσσαλονίκης αποτυπώνονται σε χιλ. € και προσαρμόστηκαν σε € για λόγους συγκρισιμότητας .
3. Για το Καζίνο Πόρτο Καρράς, για το οποίο στις οικονομικές καταστάσεις τα μεγέθη του εμφανίζονται μαζί με τα μεγέθη του Ξενοδοχείου και αποτελούν ένα πολύ μικρό τμήμα τους, δεν ήταν δυνατόν να υπολογιστούν σε αυτήν την φάση τα αποτελέσματα της λειτουργίας του Καζίνο. Για λόγους «σημαντικότητας» και ανάγκης ταχείας ολοκλήρωσης παραλείφθηκαν.
4. Το Καζίνο Φλώρινας λειτούργησε μόνο για ένα τμήμα της περιόδου που εξετάζεται και ως εκ τούτου υπολογίστηκε μέσος όρος για το διάστημα λειτουργίας του.
5. Ο μέσος όρος δετίας αφορά τα έτη 2014-2019 που δεν επηρεάστηκαν από την πανδημία.

- Τα συνολικά αποτελέσματα της περιόδου για τον κλάδο ήταν ζημιογόνα και ανέρχονται σε -375 εκ. €, ποσό που είναι το 21,5% του συνολικού κύκλου εργασιών της 8ετίας από τυχερά παίγνια (GGR 1,74 δις €).
- Αυτό σημαίνει πως για κάθε 100 € που εισπράττει η αγορά από τυχερά παίγνια, σε μέσους όρους, πληρώνει 121,50 €.
- ΟΛΑ τα καζίνο, σε μέσους όρους, για την 8ετία 2014-2021, αλλά και την 6ετία 2014-2019, παρουσίασαν ζημιές προ φόρων, με εξαίρεση το Καζίνο Κέρκυρας.
- Τις μεγαλύτερες ζημιές στην 8ετία, τις παρουσίασαν τα Καζίνο Λουτρακίου, Θεσσαλονίκης και Ρίο.
- Τις μεγαλύτερες ζημιές στην 6ετία, τις παρουσίασαν τα Καζίνο Θεσσαλονίκης, Λουτρακίου και Ρίο.
- Είναι μία «καταθλιπτική» εικόνα, που καταδεικνύει πως η αγορά στο σύνολό της είναι μη βιώσιμη, με τον τρόπο που λειτουργεί.

Διαρκής και μεγάλη «αποεπένδυση»

25. Αναπόσβεστα πάγια διαχρονικά για τις επιχειρήσεις Καζίνο

Αρ.	Καζίνο	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	% στο σύνολο για 2021	Διαφορά 2021 - 2014
1	Καζίνο Θεσσαλονίκης	80,285,000	57,327,000	52,688,000	48,508,000	44,870,000	49,985,000	45,116,000	43,788,000	26.4%	-36,497,000
2	Καζίνο Θράκης	13,815,712	13,346,574	7,400,815	7,039,629	6,750,419	6,416,799	6,099,328	5,682,984	3.4%	-8,132,728
3	Καζίνο Κέρκυρας	1,154,360	1,000,470	906,277	958,118	880,888	841,274	826,475	725,096	0.4%	-429,263
4	Καζίνο Λουτρακίου	75,446,741	69,465,534	63,985,959	60,014,785	56,296,119	53,829,633	49,657,483	47,391,272	28.6%	-28,055,469
5	Καζίνο Πάρνηθας	86,177,263	82,231,768	77,614,430	69,221,380	66,020,183	62,666,126	58,797,650	51,029,566	30.8%	-35,147,697
6	Καζίνο Πόρτο Καρράς	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0%	0
7	Καζίνο Ρίο	3,198,352	2,735,997	2,351,749	2,172,451	1,749,081	1,456,519	1,332,458	1,177,090	0.7%	-2,021,263
8	Καζίνο Ρόδου	17,073,960	16,290,662	14,844,491	14,147,451	13,244,682	12,784,980	11,812,784	10,310,209	6.2%	-6,763,752
9	Καζίνο Σύρου	2,756,885	2,550,041	2,540,351	2,513,382	2,452,842	2,458,885	2,465,508	2,472,479	1.5%	-284,406
10	Καζίνο Φλώρινας					749,347	3,221,823	3,221,944	3,332,529	2.0%	3,332,529
	Σύνολα	279,908,273	244,948,046	222,332,072	204,575,198	193,013,560	193,661,040	179,329,629	165,909,225	100.0%	-113,999,048
	Ετήσια μεταβολή		-12.5%	-9.2%	-8.0%	-5.7%	0.3%	-7.4%	-7.5%		
	Μεταβολή από την έναρξη		-12.5%	-20.6%	-26.9%	-31.0%	-30.8%	-35.9%	-40.7%		

Σημειώσεις

1. Τα δεδομένα στις οικονομικές καταστάσεις του Καζίνο Θεσσαλονίκης αποτυπώνονται σε χιλ. € και προσαρμόστηκαν σε € για λόγους συγκρισιμότητας.
2. Για το Καζίνο Πόρτο Καρράς εμφανίζονται μηδενικά αναπόσβεστα πάγια, επειδή οι καταστάσεις εμφανίζουν κυρίως τη λειτουργία του ξενοδοχείου και τα μεγέθη του καζίνο είναι πολύ μικρά και δεν ήταν εφικτό να διαχωριστούν.

- Τα πάγια, ενσώματα ή άυλα, είναι οι βασικές επενδύσεις για κάθε καζίνο, ώστε το προϊόν του να είναι ελκυστικό και να προσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς.
- Τα συνολικά αναπόσβεστα πάγια του κλάδου από 280 εκ. € το 2014, μειώθηκαν σε 166 εκ. € το 2021 ή σε ποσοστό 40% περίπου.
- Στο σύνολο της αγοράς, όχι μόνο δεν έγιναν νέες επενδύσεις που να υπερκαλύπτουν το ύψος των αποσβέσεων, αλλά δεν καλύφθηκε με νέες επενδύσεις, ούτε η απαξίωση που δημιούργησαν οι αποσβέσεις.
- Στο 2021, αξιόλογες πάγιες επενδύσεις άνω των 10 εκ. €, είχαν μόνο τα καζίνο Πάρνηθας, Λουτρακίου, Θεσσαλονίκης και Ρόδου (153 εκ. € ή περίπου 92% του συνόλου)
- Η μεγαλύτερη αποεπένδυση στην δετία έγινε από τα καζίνο Θεσσαλονίκης (-36 εκ. €), Πάρνηθας (-35 εκ. €) και Λουτρακίου (-28 εκ. €).
- Είναι εντυπωσιακό και πρέπει να επισημανθεί, πως, παρά τη σημαντική αποεπένδυση (-40% περίπου), τα έσοδα από τυχερά παίγνια του κλάδου (GGR), μειώθηκαν μόνο κατά 10,1% στις «κανονικές» περιόδους (2014-2019).

Ένας υπερβολικά υπερχρεωμένος κλάδος

26. Συνολικές υποχρεώσεις διαχρονικά για τις επιχειρήσεις Καζίνο

Αρ.	Καζίνο	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	% στο σύνολο για 2021
1	Καζίνο Θεσσαλονίκης	409,742,000	410,290,000	400,438,000	399,102,000	95,296,000	98,100,000	103,300,000	100,833,000	12.2%
2	Καζίνο Θράκης	19,180,814	20,216,469	45,304,020	45,119,716	46,388,040	47,624,653	172,034,722	173,327,076	21.0%
3	Καζίνο Κέρκυρας	6,338,379	19,701,886	19,391,139	19,287,196	19,860,124	20,038,266	20,759,990	20,957,340	2.5%
4	Καζίνο Λουτρακίου	146,868,750	158,176,799	170,170,882	110,769,733	125,288,588	130,680,199	236,978,232	252,631,585	30.5%
5	Καζίνο Πάρνηθας	19,688,576	14,420,546	14,475,805	14,900,461	14,870,105	16,756,263	24,599,735	22,884,929	2.8%
6	Καζίνο Πόρτο Καρράς	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0%
7	Καζίνο Ρίο	46,454,010	101,325,873	103,885,583	106,331,463	109,069,453	111,275,663	204,154,608	224,765,922	27.2%
8	Καζίνο Ρόδου	13,071,584	16,048,894	14,458,768	17,223,478	16,516,791	16,093,856	14,859,958	14,324,686	1.7%
9	Καζίνο Σύρου	3,862,717	3,043,117	3,078,815	3,083,557	2,681,249	2,072,061	1,933,978	924,081	0.1%
10	Καζίνο Φλώρινας					10,840,073	16,011,942	16,030,402	16,429,682	2.0%
	Σύνολα	665,206,831	743,223,584	771,203,012	715,817,604	440,810,423	458,652,902	794,651,626	827,078,300	100.0%
	Ετήσια μεταβολή		11.7%	3.8%	-7.2%	-38.4%	4.0%	73.3%	4.1%	
	Μεταβολή από την έναρξη		11.7%	15.9%	7.6%	-33.7%	-31.1%	19.5%	24.3%	

Σημειώσεις

1. Τα δεδομένα στις οικονομικές καταστάσεις του Καζίνο Θεσσαλονίκης αποτυπώνονται σε χιλ. € και προσαρμόστηκαν σε € για λόγους συγκρισιμότητας.
2. Για το Καζίνο Πόρτο Καρράς εμφανίζονται μηδενικές υποχρεώσεις, επειδή οι καταστάσεις εμφανίζουν κυρίως τη λειτουργία του ξενοδοχείου και τα μεγέθη του καζίνο είναι πολύ μικρά και δεν ήταν εφικτό να διαχωριστούν

27. Δείκτης σχέσης συνολικών υποχρεώσεων προς έσοδα από παίγνια διαχρονικά για τις επιχειρήσεις καζίνο

Αρ.	Καζίνο	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1	Καζίνο Θεσσαλονίκης	558.7%	561.4%	555.9%	570.4%	131.5%	137.5%	371.1%	271.6%
2	Καζίνο Θράκης	352.4%	298.5%	676.1%	635.6%	653.0%	782.2%	3977.0%	23937.0%
3	Καζίνο Κέρκυρας	148.1%	469.1%	372.5%	379.8%	368.4%	419.0%	1572.2%	1669.3%
4	Καζίνο Λουτρακίου	229.9%	269.0%	298.5%	201.9%	239.2%	213.0%	1374.4%	904.4%
5	Καζίνο Πάρνηθας	21.6%	16.7%	16.9%	18.1%	17.9%	22.5%	89.4%	81.0%
6	Καζίνο Πόρτο Καρράς	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
7	Καζίνο Ρίο	340.4%	778.4%	869.2%	1047.4%	1218.0%	1279.0%	7050.2%	30340.0%
8	Καζίνο Ρόδου	67.2%	82.2%	72.6%	84.8%	97.5%	94.2%	309.8%	176.3%
9	Καζίνο Σύρου	370.6%	276.3%	275.6%	255.7%	305.6%	188.5%	512.8%	238.4%
10	Καζίνο Φλώρινας						3212.2%	1109.4%	814.8%
Σύνολα		242.8%	280.9%	294.8%	282.7%	177.7%	186.2%	904.3%	770.5%
Ετήσια μεταβολή			15.7%	5.0%	-4.1%	-37.2%	4.8%	385.7%	-14.8%
Μεταβολή από την έναρξη			15.7%	21.4%	16.4%	-26.8%	-23.3%	272.5%	217.3%

Σημειώσεις

1. Ο δείκτης δείχνει τη σχέση ανάμεσα στα έσοδα από παίγνια και το σύνολο των υποχρεώσεων κάθε επιχείρησης. Είναι κάτι ανάλογο με το κρατικό χρέος. Είναι προφανές το διαχρονικό πρόβλημα βιωσιμότητας, ακόμη και αν ληφθούν υπόψη οι πάγιες επενδύσεις ως εγγυήσεις.
2. Τα έσοδα των επιχειρήσεων καζίνο προέρχονται και από άλλες πηγές. Σχεδόν σε όλες όμως έχουν οριακά μεγέθη και δεν επηρεάζεται ουσιαστικά ο δείκτης από το γεγονός ότι παρανομαστής του είναι μόνο τα έσοδα από τα παίγνια. Εξαίρεση μπορεί να αποτελεί το καζίνο Θεσσαλονίκης, επειδή παρότι τα λοιπά έσοδα είναι και εκεί μικρά, αποτελεί μητρική εταιρία και διαχειρίζεται και συμμετοχές.
3. Για το Πόρτο Καρράς, επειδή δεν μπορούν να διαχωριστούν οι υποχρεώσεις, ο δείκτης θα ήταν μη αξιόπιστος.

- Τα απόλυτα μεγέθη και οι δείκτες είναι αποθαρρυντικά για κάθε χρηματοοικονομικό αναλυτή.
- Το 92% περίπου των υποχρεώσεων του κλάδου, στο τέλος του 2021, το χρωστούσαν τέσσερα καζίνο (Λουτράκι 253 εκ. €, Ρίο 225 εκ. €, Θράκη 173 εκ. € και Θεσσαλονίκη 101 εκ. €).
- Οι μεγάλες μεταβολές των υποχρεώσεων στη διάρκεια της δετίας οφείλονται σε «αναδιαρθρώσεις» για τα Καζίνο Θεσσαλονίκης και Λουτρακίου και όχι σε εξοφλήσεις υποχρεώσεων.

Μεγάλοι «χαμένοι» το δημόσιο και οι τράπεζες

28. Υποχρεώσεις προς το δημόσιο και τον ΕΦΚΑ διαχρονικά για τις επιχειρήσεις Καζίνο

Αρ.	Καζίνο	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	% Στο σύνολο για 2021
1	Καζίνο Θεσσαλονίκης	3,210,000	7,271,000	5,661,000	3,926,000	3,183,000	2,348,000	4,576,000	6,463,000	3.0%
2	Καζίνο Θράκης	9,821,182	9,947,616	11,601,806	12,203,706	13,915,878	15,132,302	16,679,013	18,308,139	8.5%
3	Καζίνο Κέρκυρας	4,760,186	5,400,891	5,778,020	4,917,231	5,337,226	5,222,340	4,978,326	4,866,722	2.3%
4	Καζίνο Λουτρακίου	16,413,866	18,754,157	32,229,994	20,603,051	23,224,139	33,095,675	99,667,211	113,784,068	52.8%
5	Καζίνο Πάρνηθας	3,528,719	3,340,051	3,396,143	3,794,151	3,266,452	2,900,752	5,000,688	7,648,817	3.5%
6	Καζίνο Πόρτο Καρράς	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0%
7	Καζίνο Ρίο	28,861,313	34,073,160	39,856,923	35,909,146	37,921,149	39,407,414	41,707,348	56,019,507	26.0%
8	Καζίνο Ρόδου	2,261,029	6,577,648	6,183,448	9,263,794	8,991,611	10,583,170	8,560,877	8,382,789	3.9%
9	Καζίνο Σύρου	2,682,469	2,214,500	1,930,901	1,700,701	1,531,191	1,074,991	906,409	78,360	0.0%
10	Καζίνο Φλώρινας					-206,261	187,966	109,838	88,474	0.0%
	Σύνολα	71,538,763	87,579,023	106,638,235	92,317,781	97,164,384	109,952,609	182,185,709	215,639,876	100.0%
	Ετήσια μεταβολή		22.4%	21.8%	-13.4%	5.2%	13.2%	65.7%	18.4%	
	Μεταβολή από την έναρξη		22.4%	49.1%	29.0%	35.8%	53.7%	154.7%	201.4%	

Σημειώσεις

1. Για το Καζίνο Πόρτο Καρράς εμφανίζονται μηδενικές υποχρεώσεις, επειδή οι καταστάσεις εμφανίζουν κυρίως τη λειτουργία του ξενοδοχείου και τα μεγέθη του καζίνο είναι πολύ μικρά και δεν ήταν εφικτό να διαχωριστούν.

29. Υποχρεώσεις για τραπεζικό δανεισμό διαχρονικά για τις επιχειρήσεις Καζίνο

Αρ.	Καζίνο	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	%στο σύνολο για 2021
1	Καζίνο Θεσσαλονίκης	385,294,000	383,565,000	382,324,000	382,324,000	78,274,000	76,788,000	84,788,000	78,203,000	18.7%
2	Καζίνο Θράκης	4,548,157	4,566,971	26,494,446	26,401,264	26,288,850	26,184,498	149,519,569	149,862,340	35.9%
3	Καζίνο Κέρκυρας	0	13,000,000	12,807,148	12,712,148	12,590,514	12,592,375	13,592,375	13,367,464	3.2%
4	Καζίνο Λουτρακίου	8,364,649	8,810,123	9,248,242	9,628,912	6,124,550	6,825,550	12,076,591	12,852,591	3.1%
5	Καζίνο Πάρνηθας	4,000,000	0	0	0	0	0	5,000,000	4,599,932	1.1%
6	Καζίνο Πόρτο Καρράς	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0%
7	Καζίνο Ρίο	12,526,204	56,328,616	58,809,340	58,726,410	58,595,961	58,594,461	149,519,569	154,975,838	37.1%
8	Καζίνο Ρόδου	5,996,258	5,459,977	4,971,934	4,488,134	4,004,334	3,520,534	3,520,534	3,520,534	0.8%
9	Καζίνο Σύρου	0	0	0	0	0	0	47,000	22,311	0.0%
10	Καζίνο Φλώρινας	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0%
Σύνολα		420,729,268	471,730,687	494,655,110	494,280,867	185,878,209	184,505,417	418,063,637	417,404,010	100.0%
Ετήσια μεταβολή			12.1%	4.9%	-0.1%	-62.4%	-0.7%	126.6%	-0.2%	
Μεταβολή από την έναρξη			12.1%	17.6%	17.5%	-55.8%	-56.1%	-0.6%	-0.8%	

Σημειώσεις

1. Τα δεδομένα στις οικονομικές καταστάσεις του Καζίνο Θεσσαλονίκης αποτυπώνονται σε χιλ. € και προσαρμόστηκαν σε € για λόγους συγκρισιμότητας .
2. Για το Καζίνο Πόρτο Καρράς εμφανίζονται μηδενικά δάνεια, επειδή οι καταστάσεις εμφανίζουν κυρίως τη λειτουργία του ξενοδοχείου και τα μεγέθη του καζίνο είναι πολύ μικρά και δεν ήταν εφικτό να διαχωριστούν.
3. Τα ποσά που εμφανίζονται έχουν ληφθεί από τις οικονομικές καταστάσεις και φαίνεται να αφορούν μακροπρόθεσμο ή βραχυπρόθεσμο τραπεζικό δανεισμό. Δεν έχει ελεγχθεί αν υποκρύπτονται δάνεια σε άλλους λογαριασμούς μη δηλωτικούς αυτού του αντικειμένου.

➤ Το 90% περίπου των υποχρεώσεων στο δημόσιο και τον ΕΦΚΑ στο τέλος του 2021 οφείλονταν από το Καζίνο Λουτρακίου (114 εκ. € ή περίπου 53%) και τα Καζίνο του Ομίλου Vivere (Ρίο, Θράκη, Κέρκυρα. 79 εκ. € ή περίπου 37%).

➤ Στην έναρξη της περιόδου το 2014, το 92% του τραπεζικού δανεισμού του κλάδου οφείλονταν από το καζίνο Θεσσαλονίκης (385 εκ. €). Αυτός ο τεράστιος για τα δεδομένα της επιχείρησης δανεισμός «διευθετήθηκε» κυρίως με «κεφαλαιοποιήσεις» και «κούρεμα» το 2018, ενώ το 2021 παραμένει υποχρέωση 78 εκ. €.

➤ Στα καζίνο του Ομίλου Vivere, η γιγάντωση του τραπεζικού δανεισμού από το 2020 οφείλεται σε «αναδοχή χρεών» δανείων άλλων επιχειρήσεων.

Οι εργαζόμενοι ζωτική παράμετρος για το μέλλον των καζίνο

30. Αμοιβές και έξοδα προσωπικού διαχρονικά για τις επιχειρήσεις καζίνο

Αρ.	Καζίνο	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Σύνολο	Μέσος Όρος 8ετίας	% Στο σύνολο
1	Καζίνο Θεσσαλονίκης	25,837,000	24,793,000	25,031,000	24,718,000	24,776,000	25,979,000	14,955,000	16,851,000	182,940,000	22,867,500	23.2%
2	Καζίνο Θράκης	4,194,938	4,754,893	3,945,730	4,099,082	3,741,381	3,560,506	2,505,855	728,163	27,530,549	3,441,319	3.5%
3	Καζίνο Κέρκυρας	1,399,324	1,631,522	1,295,819	1,528,753	1,547,238	1,608,883	737,999	766,566	10,516,103	1,314,513	1.3%
4	Καζίνο Λουτρακίου	36,950,082	34,898,373	35,943,803	35,786,788	35,939,555	39,174,457	20,082,894	21,744,695	260,520,648	32,565,081	33.0%
5	Καζίνο Πάρνηθας	31,517,498	30,738,390	29,976,246	30,088,706	29,792,189	30,837,063	16,586,793	17,597,959	217,134,844	27,141,856	27.5%
6	Καζίνο Πόρτο Καρράς	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0%
7	Καζίνο Ρίο	7,333,643	6,705,139	6,003,205	5,394,307	5,085,782	5,125,643	2,549,047	1,786,205	39,982,971	4,997,871	5.1%
8	Καζίνο Ρόδου	7,056,788	6,545,482	6,155,346	6,225,174	6,215,479	5,453,118	2,338,738	2,561,446	42,551,571	5,318,946	5.4%
9	Καζίνο Σύρου	1,577,156	1,056,027	813,607	884,013	783,137	924,424	362,302	374,442	6,775,109	846,889	0.9%
10	Καζίνο Φλώρινας						553,054	791,517	688,251	2,032,821	677,607	0.3%
	Σύνολα	115,866,429	111,122,826	109,164,757	108,724,824	107,880,762	113,216,147	60,910,144	63,098,726	789,984,616	99,171,581	100.0%
	Ετήσια μεταβολή		-4.1%	-1.8%	-0.4%	-0.8%	4.9%	-46.2%	3.6%			
	Μεταβολή από την έναρξη		-4.1%	-5.8%	-6.2%	-6.9%	-2.3%	-47.4%	-45.5%			

Σημειώσεις

1. Τα δεδομένα για τα έτη 2020 και 2021 έχουν επηρεαστεί από τις επιπτώσεις της πανδημίας αλλά επέδρασαν σε όλο τον κλάδο.
2. Τα δεδομένα στις οικονομικές καταστάσεις του Καζίνο Θεσσαλονίκης αποτυπώνονται σε χιλ. € και προσαρμόστηκαν σε € για λόγους συγκρισιμότητας.
3. Το Καζίνο Φλώρινας λειτούργησε μόνο για ένα τμήμα της περιόδου που εξετάζεται και ως εκ τούτου υπολογίστηκε μέσος όρος για το διάστημα λειτουργίας του
4. Για το Καζίνο Πόρτο Καρράς δεν στάθηκε δυνατόν να διαχωριστεί το κόστος προσωπικού που το αφορούσε.

31. Αριθμός προσωπικού διαχρονικά για τις επιχειρήσεις καζίνο

Αρ.	Καζίνο	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Μέσος Όρος Βετίας	% Στο σύνολο
1	Καζίνο Θεσσαλονίκης	1,039	1,005	1,010	1,038	977	974	967	943	994	24.4%
2	Καζίνο Θράκης	156	162	158	151	145	140	129	120	145	3.6%
3	Καζίνο Κέρκυρας	57	62	63	71	72	73	74	75	68	1.7%
4	Καζίνο Λουτρακίου	1,349	1,277	1,261	1,262	1,258	1,282	1,247	1,219	1,269	31.2%
5	Καζίνο Πάρνηθας	1,001	962	930	917	913	918	917	907	933	22.9%
6	Καζίνο Πόρτο Καρράς	115	123	156	77	69	55	48	162	101	2.5%
7	Καζίνο Ρίο	251	246	245	250	250	236	236	223	242	5.9%
8	Καζίνο Ρόδου	250	243	237	235	205	198	142	146	207	5.1%
9	Καζίνο Σύρου	46	46	43	43	43	33	30	30	39	1.0%
10	Καζίνο Φλώρινας						88	69	56	71	1.7%
Σύνολα		4,264	4,126	4,103	4,044	3,932	3,997	3,859	3,881	4,070	100.0%
Ετήσια μεταβολή			-3.2%	-0.6%	-1.4%	-2.8%	1.7%	-3.5%	0.6%		
Μεταβολή από την έναρξη			-3.2%	-3.8%	-5.2%	-7.8%	-6.3%	-9.5%	-9.0%		

Σημειώσεις

1. Τα δεδομένα για τα έτη 2020 και 2021 έχουν επηρεαστεί από τις επιπτώσεις της πανδημίας αλλά επέδρασαν σε όλο τον κλάδο.
2. Τα μεγέθη αφορούν το άμεσα απασχολούμενο προσωπικό από τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις.
3. Το Καζίνο Φλώρινας λειτούργησε μόνο για ένα τμήμα της περιόδου που εξετάζεται και ως εκ τούτου υπολογίστηκε μέσος όρος για το διάστημα λειτουργίας του.

32. Μέσο ετήσιο εργατικό κόστος διαχρονικά για τις επιχειρήσεις καζίνο

Αρ.	Καζίνο	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Σύνολο	Μέσος Όρος 8ετίας	% στο σύνολο
1	Καζίνο Θεσσαλονίκης	24,867	24,670	24,783	23,813	25,359	26,672	15,465	17,870	183,500	22,937	12.1%
2	Καζίνο Θράκης	26,891	29,351	24,973	27,146	25,803	25,432	19,425	6,068	185,089	23,136	12.2%
3	Καζίνο Κέρκυρας	24,550	26,315	20,569	21,532	21,489	22,039	9,973	10,221	156,687	19,586	10.3%
4	Καζίνο Λουτρακίου	27,391	27,328	28,504	28,357	28,569	30,557	16,105	17,838	204,650	25,581	13.4%
5	Καζίνο Πάρνηθας	31,486	31,953	32,233	32,812	32,631	33,592	18,088	19,402	232,196	29,025	15.2%
6	Καζίνο Πόρτο Καρράς	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0%
7	Καζίνο Ρίο	29,218	27,257	24,503	21,577	20,343	21,719	10,801	8,010	163,427	20,428	10.7%
8	Καζίνο Ρόδου	28,227	26,936	25,972	26,490	30,319	27,541	16,470	17,544	199,500	24,937	13.1%
9	Καζίνο Σύρου	34,286	22,957	18,921	20,558	18,212	28,013	12,077	12,481	167,506	20,938	11.0%
10	Καζίνο Φλώρινας	0	0	0	0	0	6,285	11,471	12,290	30,046	10,015	2.0%
Σύνολα		226,915	216,767	200,457	202,286	202,726	221,850	129,876	121,725			100.0%
Ετήσια μεταβολή			-4.5%	-7.5%	0.9%	0.2%	9.4%	-41.5%	-6.3%			
Μεταβολή από την έναρξη			-4.5%	-11.7%	-10.9%	-10.7%	-2.2%	-42.8%	-46.4%			

Σημειώσεις

1. Το μέγεθος (δείκτης) προκύπτει από τη διαίρεση του συνολικού ετήσιου εργατικού κόστους με το μέσο όρο των απασχολούμενων. Είναι σημαντικό για τη μελέτη αποκλίσεων παρότι οι αποκλίσεις μπορεί να έχουν λογικές αιτιολογήσεις.
2. Για το Πόρτο Καρράς δεν υπολογίστηκαν τα μεγέθη επειδή δεν υπήρχαν αξιόπιστα δεδομένα.
3. Το ποσό που υπολογίστηκε για το Καζίνο Φλώρινας θέλει περαιτέρω διερεύνηση. Δεν έγινε σε αυτήν τη φάση για λόγους σημαντικότητας και ανάγκης ολοκλήρωσης.

- Το εργατικό κόστος είναι το πιο σημαντικό έξοδο των Καζίνο. Σε ετήσια βάση ο μέσος όρος για την εξεταζόμενη περίοδο για το σύνολο της αγοράς ήταν της τάξης των 100 εκ. €.
- Παρά τις ζημιές, τις δυσκολίες και τη μείωση του κύκλου εργασιών, οι επιχειρήσεις καζίνο γενικά διατήρησαν το προσωπικό τους, αφού από 4.264 άτομα το 2014 στο 2021 απασχολούνταν 3.881 άτομα.

33. Κόστος Μισθοδοσίας προς έσοδα από παίγνια διαχρονικά για τις επιχειρήσεις καζίνο

Αρ.	Καζίνο	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Συνολικά
1	Καζίνο Θεσσαλονίκης	35.2%	33.9%	34.7%	35.3%	34.2%	36.4%	53.7%	45.4%	36.8%
2	Καζίνο Θράκης	77.1%	70.2%	58.9%	57.7%	52.7%	58.5%	57.9%	100.6%	62.2%
3	Καζίνο Κέρκυρας	32.7%	38.8%	24.9%	30.1%	28.7%	33.6%	55.9%	61.1%	33.4%
4	Καζίνο Λουτρακίου	57.8%	59.3%	63.1%	65.2%	68.6%	63.8%	116.5%	77.8%	66.2%
5	Καζίνο Πάρνηθας	34.6%	35.6%	35.0%	36.5%	35.9%	41.3%	60.3%	62.3%	38.9%
6	Καζίνο Πόρτο Καρράς	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
7	Καζίνο Ρίο	53.7%	51.5%	50.2%	53.1%	56.8%	58.9%	88.0%	241.1%	57.1%
8	Καζίνο Ρόδου	36.3%	33.5%	30.9%	30.7%	36.7%	31.9%	48.8%	31.5%	33.7%
9	Καζίνο Σύρου	151.3%	95.9%	72.8%	73.3%	89.3%	84.1%	96.1%	96.6%	94.0%
10	Καζίνο Φλώρινας						110.9%	54.8%	34.1%	51.3%
	Σύνολα	42.3%	42.0%	41.7%	42.9%	43.5%	46.0%	69.3%	58.8%	45.3%
	Ετήσια μεταβολή		-0.7%	-0.6%	2.9%	1.3%	5.7%	50.8%	-15.2%	
	Μεταβολή από την έναρξη		-0.7%	-1.3%	1.5%	2.8%	8.7%	63.9%	39.0%	

Σημειώσεις

1. Ο δείκτης δείχνει τη σχέση ανάμεσα στο εργατικό κόστος και τα έσοδα από παίγνια. Το εργατικό κόστος είναι το σημαντικότερο έξοδο μαζί με εκείνο των φόρων και τελών στο δημόσιο. Το γεγονός ότι ένα μέρος του προσωπικού εργάζεται σε συμπληρωματικά αντικείμενα δεν επηρεάζει σημαντικά επειδή η συγκρισιμότητα επιτυγχάνεται.
2. Για το Πόρτο Καρράς δεν υπολογίστηκαν οι δείκτες επειδή δεν υπήρχαν αξιόπιστα δεδομένα.

➤ Το μέσο εργατικό κόστος για τα 8 από τα 10 καζίνο (εκτός Πόρτο Καρράς και Φλώρινας) και όλη την περίοδο, διαμορφώθηκε σε 23 χιλ. €, με αποκλίσεις που εμφανίζονται στον πίνακα.

➤ Ο δείκτης του εργατικού κόστους προς τα έσοδα από παίγνια, σε ορισμένες περιπτώσεις είναι πολύ υψηλός. Σε όλα τα καζίνο είναι πάνω από 30%, προκύπτει ένας μέσος όρος της τάξης του 48%, ενώ για ορισμένα καζίνο διαμορφώνεται σε υπερβολικά υψηλά ποσοστά.

Συμπεράσματα

Ποιος φταίει;

Θεωρητικά όλες οι πλευρές αποτελούν μέρος του προβλήματος. Οι επιχειρηματίες, οι τράπεζες, λιγότερο το κράτος

- › Η διαχειριστική ανεπάρκεια και η έλλειψη επενδύσεων εκ μέρους των επιχειρηματιών. Όταν αλλάζουν οι συνθήκες, απαιτείται προσαρμογή για την επιβίωση.
- › Ο αλόγιστος δανεισμός των επιχειρήσεων καζίνο, χωρίς εξασφαλίσεις, οδήγησε, δυστυχώς, όχι μόνο να καταστούν τα καζίνο μη βιώσιμες επιχειρήσεις, αλλά και τις τράπεζες σε τεράστιες ζημιές.
- › Η «εισπρακτική» και «κανονιστική» λογική του δημοσίου είναι, με τα σημερινά δεδομένα, αναχρονιστική. Πρέπει να ξεκινάει από το «δάσος» και το δάσος είναι η **βιωσιμότητα** των επιχειρήσεων.

Τι φταίει;

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι ο έμμεσος ανταγωνισμός δηλαδή τα διαδικτυακά τυχερά παίγνια που γιγαντώνονται ή το δίκτυο παιγνιομηχανημάτων τύπου VLT του ΟΠΑΠ δεν είναι ο υπεύθυνος για τα προβλήματα των Καζίνο.

- › Γιατί δεν υπήρξε ραγδαία μείωση του τζίρου (GGR) από καμία από αυτές τις αιτίες. Αντίθετα υπάρχει σχετική σταθερότητα.
- › Πιθανόν η παράμετρος του αυξανόμενου ανταγωνισμού να έπαιξε ρόλο στη μη αύξηση του τζίρου. Οι ανταγωνιστικοί κλάδοι ωστόσο δεν «πήραν» πελάτες από τα καζίνο, που προσφέρουν ένα ιδιαίτερο προϊόν.

➤ Για κάποια καζίνο υπάρχουν, και υπήρχαν ίσως από την αρχή, ειδικά εγγενή προβλήματα. Όμως, είναι άλλο ζήτημα τα όρια που μπορεί να φθάσει ο τζίρος και άλλο, με δεδομένο τζίρο, η προσαρμογή του κόστους ώστε μία επιχείρηση να έχει λογικές αποδόσεις.

Υπάρχει διέξοδος;

Υπάρχει αρκεί να δράσουν μεθοδικά οι επιχειρηματίες και να υπάρξει σχετική υποστήριξη από την πολιτεία.

Σε όλες τις ανάλογες περιπτώσεις δύο είναι οι βασικές θετικές κατευθύνσεις: **Επενδύσεις και διαχειριστική σύνεση**. Μαζί με **Ευελιξία** και **Εργασιακή Ειρήνη**. Κάθε καζίνο έχει τις ιδιαιτερότητές του και επομένως οι λύσεις μπορεί να διαφέρουν.

Ο ρόλος της ΕΕΕΠ

Η ΕΕΕΠ επεξεργάζεται ριζοσπαστικές προτάσεις, που βασίζονται σε βαθιά μελέτη των δεδομένων.

Ήταν κάτι που θεσμικά θα έπρεπε να έχουν κάνει οι ίδιες επιχειρήσεις των Καζίνο.

Να ξεκαθαρίσουμε επίσης ότι η ΕΕΕΠ δεν είναι συνδικαλιστικό όργανο ή ακαδημαϊκός φορέας, είναι Δημόσια Αρχή, διαβουλευεται σε θεσμικό επίπεδο και προτείνει προς την Κυβέρνηση. Με τον θεσμικό της ρόλο αυτόν θα συμβάλει στην προσπάθεια η βαθιά προβληματική αγορά των Καζίνο, να εξυγιανθεί.

Η κατεύθυνση της λύσης

Όπως αποδεικνύεται από τα μεγέθη για σειρά ετών:

- τα καζίνο λειτουργούν με ζημιές,
- δεν ανανεώνουν και διαρκώς απαξιώνουν τον εξοπλισμό τους,
- οι περισσότερες είχαν αρνητικά ίδια κεφάλαια

Από την άλλη πλευρά,

- παρά την εξέλιξη της τεχνολογίας και παρά την αποεπένδυση, τα καζίνο έχουν κρατήσει την πελατεία τους.

Αυτό καταδεικνύει ότι προσφέρουν ένα ιδιαίτερο προϊόν και αποτελεί μία βάση αισιοδοξίας για το μέλλον.

Για να εξυγιανθεί και να ανακάμψει ο κλάδος, χρειάζεται γενική και ειδική για κάθε επιχείρηση αναδιάρθρωση (restructuring).

Σε αυτό το σημείο Πολιτεία και ΕΕΕΠ μπορούν και πρέπει να συμβάλλουν.

- Με **περιορισμό αναχρονιστικών δεσμεύσεων**
- Με παροχή **μεγαλύτερης ευελιξίας**.

Από την πλευρά τους οι επιχειρήσεις και οι επενδυτές να γνωρίζουν ότι απαιτούνται:

- Νέες επενδύσεις
- Ορθολογική διαχείριση

Η ΕΕΕΠ επεξεργάζεται δέσμη προτάσεων και δράσεων. Θα διαβουλευτεί με την κυβέρνηση για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Υπάρχει όμως ένα τεράστιο κενό. Τα καζίνο ΠΟΤΕ δεν έχουν εκφραστεί συλλογικά και θεσμικά. Οι διαδικτυακές εταιρίες, παρά τον μεταξύ τους ανταγωνισμό, εκφράζονται συλλογικά και συνεργάζονται αρμονικά με την ΕΕΕΠ, όπως άλλωστε κάνει και ο ΟΠΑΠ. Η ΕΕΕΠ για τα θεσμικά ζητήματα, επιθυμεί να συνομιλεί με συλλογικούς φορείς.

Σήμερα η ΕΕΕΠ διαθέτει ένα μεγάλο μέρος των ανθρώπινων πόρων της και της ενέργειάς της για τα καζίνο. Ο κλάδος των τυχερών παιγνίων είναι μεγάλος και τα καζίνο ένα μικρό μέρος του. Πέραν των καζίνο, περιλαμβάνει τα πρακτορεία του ΟΠΑΠ και τα OPAP PLAY, που απασχολούν πλήθος εργαζόμενων, με τη δική τους συνεισφορά και τα δικά τους προβλήματα. Περιλαμβάνει, επίσης, τις διαδικτυακές εταιρίες, ενός δυναμικού κλάδου με τεράστιες δυνατότητες. Τέλος, περιλαμβάνει την επένδυση του Καζίνο στο Ελληνικό και τα πιθανά άλλα IRC's, που θα αλλάξουν εντελώς το σημερινό δυστοπικό περιβάλλον στο χώρο των καζίνο.

Η ΕΕΕΠ, πέραν των άλλων καθηκόντων της, παρακολουθεί όλους τους κλάδους που εποπτεύει, με κύριο κριτήριο τη **βιωσιμότητα** και θα παρεμβαίνει όπου και όπως μπορεί, για τη διαρκή ενίσχυσή της, ώστε, με υγιή τρόπο, να παράγεται **αξία** για την οικονομία μας.

Δρ. Δημήτρης Ντζανάτος
Πρόεδρος της ΕΕΕΠ

Αχαρνών 17 & Πλατεία Μαυροκορδάτου · 104 38 Αθήνα
T 211 1075 000 · **E** info@hgc.gov.gr · **W** gamingcommission.gov.gr